

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ: ΚΑΡΔΑΣΗ-ΣΚΑΡΛΗ, ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020

Το ομαδικό αυτό σενάριο δημιουργήθηκε ενόψει της ιδιαίτερης κατάστασης που έπληξε την χώρα με τον COVID-19 και είναι αποτέλεσμα μιας από τις ενσυνείδητες προσπάθειες συναδέλφων Κοινωνικών Επιστημών να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της ψηφιακής τάξης. Αποτελεί τροποποίηση μέρους του αρχικού σεναρίου της Καρδάση Ειρήνης, Σ.Ε.Ε. ΠΕ78 για την έννοια της Ταυτότητας, υλοποιήθηκε σε τάξη από την Κωνσταντίνα Σκαρλή, Εκπαιδευτικό ΠΕ78 στο Γ.Ε.Λ. Πύλου που υπηρετεί και έγινε στα πλαίσια της επιμόρφωσης Β'2 Τ.Π.Ε. για Εκπαιδευτικούς Κοινωνικών Επιστημών από το Κέντρο ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

1. Το θέμα/αντικείμενο διδασκαλίας: ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ

Τάξη: Β' Γενικού Λυκείου

Γνωστικό Αντικείμενο: Το σενάριο αφορά το **Κεφάλαιο 5 «ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ»** του μαθήματος **Σύγχρονος Κόσμος: Πολίτης και Δημοκρατία.**

Διδακτική Ενότητα: «Φύλο, σώμα και ταυτότητες», σελ. 118.

2. Ο σκοπός και οι διδακτικοί στόχοι

Ο **σκοπός** του σεναρίου είναι σύμφωνος με το σκοπό του μαθήματος και κατά επέκταση σύμφωνος με το Πρόγραμμα Σπουδών: «οι μαθητές να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν την καθοριστική σημασία που έχουν το φύλλο και το σώμα στις διαδικασίες διαμόρφωσης ταυτότητας».

ΣΤΟΧΟΙ:

- ✓ **Γνωστικοί:** μετά το πέρας της διδασκαλίας, οι μαθητές θα πρέπει:
  - να αναγνωρίζουν την σημασία του φύλου και του σώματος στην διαμόρφωση της ταυτότητας.
- ✓ **Μαθησιακοί:** μετά το πέρας της διδασκαλίας, οι μαθητές θα πρέπει: - να αναγνωρίζουν την σημασία της δημιουργικής συμμετοχής τους στην ομαδοσυνεργατική διδασκαλία.
  - να αποκτήσουν αυτοεκτίμηση και αγάπη για το αντικείμενο διδασκαλίας από τις δεξιότητες που θα αναπτύξουν στις νέες μορφές εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- ✓ **Τεχνολογικοί:** κατά την διάρκεια της διδασκαλίας, οι μαθητές θα πρέπει:
  - να εξοικειωθούν με τη χρήση του διαδικτύου
  - να αναπτύξουν δεξιότητες αναζήτησης και επιλογής πληροφοριών στο διαδίκτυο
  - να ασκηθούν στη χρήση διαφόρων διαδικτυακών εργαλείων και με τα περιβάλλοντα επεξεργασίας κειμένου.

3. Οι μέθοδοι και οι τεχνικές διδασκαλίας

Η μορφή διδασκαλίας που επιλέγεται είναι η **ομαδοσυνεργατική**, ώστε να δημιουργηθεί ένα μαθητοκεντρικό μαθησιακό περιβάλλον, στο οποίο μεταβάλλεται ο ρόλος του εκπαιδευτικού, που δεν είναι πλέον ο εκ καθέδρας διδάσκων, αλλά και του μαθητή, ο οποίος δεν είναι παθητικός δέκτης νέων γνώσεων και πληροφοριών.

Κριτήριο για τον σχηματισμό ομάδων είναι η **ανομοιογενής σύνθεση**, αποτελούμενη από πιο καλούς και πιο μέτριους μαθητές, έτσι ώστε και οι δύο πλευρές να ωφελούνται μεταξύ τους και **προς εμπέδωση του τρόπου λειτουργίας των ομάδων κατά την προηγούμενη διδασκαλία**:

Αφενός μεν οι πιο καλοί ωφελούνται λόγω της υποβοήθησης των πιο μέτριων, που έχει και **γνωστική** σημασία γι' αυτούς (δομή σκέψης, έκφραση, εμπέδωση γνώσης, ανάπτυξη κριτικής σκέψης) και **συναισθηματική σημασία** (γίνονται αποδεκτοί μέσω της προσφοράς τους και όχι της κυριαρχίας τους πάνω στους άλλους και αποκτούν υπευθυνότητα ως προς την χρηστική σημασία της γνώσης που πρέπει να μοιράζεται με το κοινωνικό σύνολο).

Αφετέρου, οι πιο μέτριοι ωφελούνται λόγω της κατανόησης του τρόπου που σκέπτονται όσοι είναι πιο εξοικειωμένοι με τις έννοιες και λόγω της αξίας που λαμβάνουν για τον εαυτό τους από τους «βοηθούς» τους, μέσα σε ένα κλίμα συνεργατικότητας.

Αυτή είναι μια από τις προτεινόμενες εκδοχές σύνθεσης των ομάδων κατά τον **Vygotsky**, όσον αφορά την «**ζώνη επικείμενης ανάπτυξης**», δηλαδή της απόστασης μεταξύ αυτού του επιπέδου γνώσης που κάθε μαθητής μπορεί να κατακτήσει μόνος του και αυτού που μπορεί να κατακτήσει με την υποβοήθηση των καλύτερων συμμαθητών ή των εκπαιδευτικών του. Ακόμη και στην φάση που οι μαθητές χρησιμοποιούν το ηλεκτρονικό βιβλίο, δεν αποστηθίζουν τις πληροφορίες, αλλά οικοδομούν μόνοι τους τη νέα γνώση, μέσα από βιωματική και ομαδική δραστηριότητα. Ο τρόπος που το κάθε άτομο διαχειρίζεται τις πληροφορίες και τις νέες γνώσεις αναδεικνύεται μέσα στην ομάδα και, μέσω της αλληλεπίδρασης των μελών, οικοδομείται συλλογικά η πορεία προς την γνώση της νέας έννοιας.

Ο **ρόλος**, επομένως, των **μαθητών** είναι δημιουργικός ως προς το θέμα της παραγωγής της γνώσης και ο **ρόλος** του **εκπαιδευτικού** είναι υποστηρικτικός και βοηθητικός προς αυτόν τον σκοπό και ως προς τα μέλη της ομάδας, εφόσον το χρειαστούν και ως προς την δυναμική της, ώστε να έχει ο καθένας τον ρόλο του μέσα στην ομάδα και να μην δουλεύουν μόνο οι λίγοι.

Τεχνικές διδασκαλίας είναι: ερωτοαποκρίσεις για την αρχική αξιολόγηση, παρουσίαση εικόνας ως αφόρμηση, παράδοση συγκεκριμένων σημείων, συζήτηση κατά την επεξεργασία των απόψεων τη Σιμόν Ντε Μπoβουάρ και δομημένη συζήτηση κατά την αντιγνωμία.

4. Το περιεχόμενο της διδασκαλίας

Προαπαιτούμενες γνώσεις:

Μαθητές:

- Βασικές γνώσεις χειρισμού Η/Υ και περιήγησης στο διαδίκτυο.
- Δεξιότητες στη δημιουργία και στη διαχείριση εγγράφων Google.
- Εμπειρία σε συνεργατικές – ομαδικές δραστηριότητες.

- Καθηγητές:

- Κατάλληλη προετοιμασία στην διαδικτυακή τάξη (έλεγχος για σύνδεση με διαδίκτυο, αποστολή φύλλων εργασίας μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου).
- Προετοιμασία μαθητών για τον τρόπο διεξαγωγής του μαθήματος.
- Σωστή διαχείριση ομαδοσυνεργατικών σχημάτων.

1^η Διδακτική ώρα:

Ο/η εκπαιδευτικός με τη τεχνική των ερωταποκρίσεων κάνει μια αναφορά στο περιεχόμενο της τελευταίας τηλεδιάσκεψης. (διάρκεια: 5').

Στη συνέχεια ανακοινώνει στους μαθητές ότι θα ασχοληθούν με το «φύλλο, σώμα και ταυτότητες» και χωρίζει τους μαθητές σε ομάδες, διανέμοντας τους ρόλους. Παρουσιάζει ως αφορμή στους μαθητές μια προσωπογραφία της Σιμόν Ντε Μποβουάρ. Ακολουθεί συζήτηση (διάρκεια: 10') σχετικά την δράση της συγγραφέως, τα οποία θα γίνουν αντικείμενο επεξεργασίας των ομάδων.

Κατόπιν, τα μέλη κάθε ομάδας συνεργάζονται πάνω στο φύλλο εργασίας τους: **φύλλο εργασίας 1** (ομάδα «**Βιογράφοι**»), που βρίσκεται στο ηλεκτρονικό τους ταχυδρομείο (διάρκεια: 20') και **φύλλο εργασίας 2** (ομάδα «**Ερευνητές**»).

Στα τελευταία 10', ο εκπρόσωπος κάθε ομάδας παρουσιάζει τα αποτελέσματα από την δράση της.

2^η Διδακτική ώρα: Ως συνέχεια της πρώτης ώρας, οι μαθητές καλούνται να ανατρέξουν στο **φύλλο εργασίας 3** (κοινό και για τις 2 ομάδες) και να διαβάσουν τα επισυναπτόμενα αρχεία. Κατόπιν θα πρέπει να συμμετάσχουν στην **αντιγνωμία** που τους ανατίθεται (διάρκεια: 20').

Στη συνέχεια οι μαθητές ακολουθούν τον σύνδεσμο που τους έχει σταλεί στο e-mail τους και δημιουργούν την δική τους ψηφιακή αφίσα (διάρκεια: 20').

Στα τελευταία 5', οι εκπρόσωποι παρουσιάζουν το αποτέλεσμα της δράσης των ομάδων.

Λογισμικά, λόγοι επιλογής τους και προστιθέμενη αξία.

- Ψηφιακού πίνακα ανακοινώσεων, Padlet
- Φυλλομετρητές, ηλεκτρονικό βιβλίο, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, μέσα κοινωνικής δικτύωσης

Η **προστιθέμενη αξία** τους συνίσταται στην δυνατότητα ανάπτυξης της δημιουργικότητας, της εξοικείωσης με την αναζήτηση πληροφοριών, της ενεργούς συμμετοχής στην διαδικασία της μάθησης. Θεωρούμε, επίσης, ότι είναι τα κατάλληλα για τις τιθέμενες δραστηριότητες – χωρίς να αποκλείονται και άλλα – και ότι, επομένως, λειτουργούν ομοιογενώς με το συνολικό έργο.

5. Ο εκτιμώμενος χρόνος διδασκαλίας

Χρονική διάρκεια σεναρίου: **2 διδακτικές ώρες (2x45')**

6. Η υλικοτεχνική υποδομή και τα εκπαιδευτικά μέσα

Το σενάριο διεξάγεται στην ψηφιακή τάξη μέσω της πλατφόρμας τηλεδιασκέψεων και απαιτούνται: υπολογιστές με σύνδεση στο διαδίκτυο, 3 φύλλα εργασίας που έχει/ουν ετοιμάσει ο/οι εκπαιδευτικός/οί.

7. Η αξιολόγηση της διδασκαλίας

Η αξιολόγηση θα γίνει από τον/την εκπαιδευτικό, με κριτήρια: την εμπέδωση, άρα και ενασχόληση με την προϋπάρχουσα γνώση, η οποία αποκτήθηκε στην προηγούμενη διδασκαλία, την δήλωση βούλησης για ενεργό συμμετοχή τους και το έλεγχο των εργασιών τους, οι οποίες θα τους αποσταλούν στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Λίγο πριν τελειώσει το μάθημα, ο/η εκπαιδευτικός μπορεί να επισημάνει τα σημεία που τυχόν δυσκόλεψαν τις ομάδες στην συνολική διαδικασία.

Η ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΑΡΡΕΝΩΠΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΘΗΛΥΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΕΛΛΗΝΕΣ

Ευστράτιος Παπάνης, Επ. Καθ. Κοινωνιολογίας Παν. Αιγαίου

Ο όρος **βιολογικό φύλο** χρησιμοποιείται για να περιγράψει τις βιολογικές κατηγορίες του άνδρα και της γυναίκας, ενώ ο όρος **κοινωνικό φύλο** χρησιμοποιείται για να περιγράψει τις κοινωνικές κατηγορίες αρρενωπότητας (ανδρισμού) και θηλυκότητας δηλ. τα χαρακτηριστικά και τη συμπεριφορά που αποδίδονται από κοινωνικούς παράγοντες στο καθένα από τα δύο φύλα.

Η θεωρία της Bem (1974) κάνει λόγο για την αντίληψη της αρρενωπότητας και θηλυκότητας ως ψυχολογικές και κοινωνικές κατασκευές. Καταγράφει τα χαρακτηριστικά που, σύμφωνα με το ιστορικο-πολιτιστικό πλαίσιο συνθέτουν τους κοινωνικούς προσδιορισμούς του φύλου. Υποστήριξε ότι η ανδρική και γυναικεία διάσταση θα μπορούσε να προσδιοριστεί βάσει της βαθμολογίας στην κλίμακα αρρενωπότητας – θηλυκότητας.

Τα παραδοσιακά χαρακτηριστικά για άνδρες και γυναίκες σύμφωνα με την Bem:

Αρρενωπά χαρακτηριστικά	Γυναικεία χαρακτηριστικά
Βασίζεται στον εαυτό του	Παραγωγική
Υπερασπίζεται τις πεποιθήσεις του	Εύθυμη
Ανεξάρτητος	Ντροπαλή
Αθλητικός	Στοργική
Διεκδικητικός	Γοητευτική
Διαθέτει ισχυρή προσωπικότητα	Πιστή
Ισχυρός	Διαθέτει θηλυκά στοιχεία
Διαθέτει αναλυτική σκέψη	Μπορεί να μπαίνει στη θέση του άλλου
Ηγετική προσωπικότητα	Κατανοεί τις ανάγκες του άλλου
Ριψοκίνδυνος	Διαθέτει κατανόηση
Παίρνει αποφάσεις εύκολα	Συμπονετικά
Κυριαρχικός	Πρόθυμη να απαλύνει τον πόνο
Αρρενωπός	Γλυκομίλητη
Παίρνει θέσει σε ζητήματα	Ευχάριστη
Επιθετικός	Τρυφερή
Ατομιστής	Φιλική
Ανταγωνιστικός	Εύπιστη & Ευγενική
Φιλόδοξος	Αγαπάει τα παιδιά

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

ΑΝΔΡΑΣ: Βασίζεται στον εαυτό του, υπερασπίζεται τις πεποιθήσεις του, ανεξάρτητος, αθλητικός, διεκδικητικός, ισχυρός, αναλυτικός, ριψοκίνδυνος, κυριαρχικός, αρρενωπός, επιθετικός, ατομιστής, ανταγωνιστικός, φιλόδοξος κ.ά.

ΓΥΝΑΙΚΑ: Παραγωγική, εύθυμη, ντροπαλή, στοργική, γοητευτική, πιστή, θηλυκή, διαθέτει κατανόηση, συμπονετική, γλυκομίλητη, τρυφερή, φιλική, εύπιστη, ευγενική, αγαπάει τα παιδιά, ευχάριστη κ.ά.

Και

απαντήστε σε αρχείο word:

α) Ομάδα Α΄- Βιογράφοι: «Γυναίκα/άντρας γεννιέσαι»

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Να αποσταλεί στο ηλεκτρονικό μου ταχυδρομείο με τίτλο: Φ.Ε._1_Βιογράφοι.doc ή σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης ως προσωπικό μήνυμα.

β) Ομάδα Β΄- Ερευνητές: «Γυναίκα/άντρας γίνεσαι»

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Να αποσταλεί στο ηλεκτρονικό μου ταχυδρομείο με τίτλο: Φ.Ε._2_Ερευνητές.doc ή σε μέσο κοινωνικής δικτύωσης ως προσωπικό μήνυμα.

Στο τέλος της δραστηριότητάς σας να ακολουθήσετε τον σύνδεσμο:

<https://padlet.com/dinascarli/p1tawa4c524o>

και να δημιουργήσετε η **κάθε ομάδα τη δική της αφίσα**, καρφισώνοντας τη βιογραφία της Μποβουάρ, στοιχεία από το έργο της και τις απαντήσεις σας από τις δραστηριότητες του φύλλου εργασίας 3.

